

Markku Mielonen

South Africa - Finland

SOUTH AFRICA - FINLAND

Markku Mielonen

SOUTH AFRICA - FINLAND

© 2020 Markku Mielonen
Taitto ja sisuksen ulkoasu: Päivikki Hassinen
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2184-1

1. LUKU

Joensuun Onttolan lentokentän odotustilassa odottaa muutamia kymmeniä ihmisiä iltalennon lähtöä Helsinkiin. Ilta-auringon viimeiset säteet heijastuvat isoihin ikkunoihin. Vilkaisu seinällä olevaan kellonajan ja ulkolämpötilan ilmaisevaan tauluun osoittaa elohopean laskeneen lähes kolmeenkymmeneen asteeseen. Niinpä kaksilapsisen perheen noin viisivuotias nuorimmainen on huolissaan, jaksako lentokone liikutella siipiään näin kylmällä ilmalla. Äidin vakuuttelu saa kysyjän hetkeksi rauhoittumaan. Hetken kuluttua pieni tyttö katsoo isäänsä huolestuneena kysyen hätäisesti, onko koneella riittävästi ruokaa. Tyttö saa taas rauhoittavan vastauksen isän kertoessa heidän juuri katsoneen koneen ruokailua.

Silmäys lähtijöihin osoittaa, että arviolta puolet heistä on ulkomaalaisia; japanilaisia ja intialaisia. Yksi lähtijöistä on kuvankaunis tumma nainen, ilmeisesti afrikkalainen. Nainen katsoo lasimaisen ilmeettömästi kuppiinsa, josta ottaa harvakseltaan pieniä kulauksia. Juoma ei tunnu maistuvan, sillä naisen muistissa on humalaisten miesten lemu ja saastaiset puheet. Ajatuksissaan nainen on Afrikassa miehensä ja lapsensa luona. Hän on opetellut suomen kieltä ja ymmärtää melko hyvin, mitä suomeksi puhutaan. Vaikka nainen on poissaolevan oloinen, hän on kuullut lapsen vanhemmilleen osoitetut kysymykset. Kuinka turvallista on varttua aikuiseksi Suomessa.

Puistatus käy naisen koko vartalossa, kun hänen mieleensä muistuu johtajien jutut hänen vartalostaan. Puistatus johtuu siitäkin, kun kaikkien miesten vartaloa ympäröi paksu ihra. Oman miehen

muistaminen tuo ajatuksiin valoa. Lucaksen vartaloa ei ole verhoiltu läskillä. Miten olisi mahdollista riippuvat muodot; ruokaa on juuri ja juuri sen verran, että päivän askareet jaksaa tehdä.

Hieman kauempana juttelee kaksi miestä, toista miestä naisen piti viihdyttää kahtena iltana, toinen on naisen mukana tullut mies Etelä-Afrikasta. Etelä-Afrikasta tullut mies määrää täysin tumman naisen kohtalosta, hänellä on hallussaan tämän passi. Naisen perhettä on uhattu, jos tämä karkaisi. Ilmeisesti naisen mies ja lapsi tapettaisiin. Miesten keskustelusta käy ilmi seuraavan tulon Joensuuhun olevan kolmen kuukauden kuluttua.

Kuulutus kehottaa matkustajia siirtymään passintarkastukseen. Miehet nousevat pöydästä ja tulevat tumman naisen luo. Ensimmäisenä tuleva suomalainen Topi-niminen mies iskee naiselle silmää kiittäen tätä ihanista hetkistä ja muistuttaa seuraavasta tapaamisesta. Afrikkalainen mies, joka on sanonut nimekseen Joe, tönäisee tummaa naista olkapäästä antaen naiselle passin. Heti passintarkastuksen jälkeen Joe ottaa passin omaan vyötärölaukkuunsa. Tumma nainen ja Joe nousevat viimeisinä koneeseen. Matkustajia ei tule jokaiselle penkkiriville. Joe ohjaa naisen koneen perälle viimeiseen istumapaikkaan. Hän itse istuutuu puoleen väliin konetta saaden koneeseen nousseen Topin vieruskaverikseen.

Hetken kuluttua kone on ilmassa, Joensuu jää näkyvistä. Tumma nainen sulkee silmänsä, hänellä on illalla taas esiintyminen. Hänen on koottava voimia jostakin selvittääkseen tulevasta yöstä. Nainen säpsähtää lentoemännän kumartuessa häntä kohti puhuttelemalla etunimellä ja kehottamalla koettamaan jaksaa. Samalla lentoemäntä antaa Analle käteen pienen paperin, joka on laskostettu muoviseen pussiin, ja poistuu ilmoittaakseen kohta alkavasta tarjoilusta.

Ana pohtii, mistä lentoemäntä tiesi hänen nimensä. Hän lähtee WC:hen ja avaa jännittäen lentoemännän antaman kirjeen, jonka sisällä on sadan euron seteli. Mukana olevassa lappusessa pyydetään

ottamaan yhteys tiettyyn puhelinnumeroon, jos Analle tulee Suomessa suuria vaikeuksia. Numero tulisi opetella ulkoa ja kirje ehdottomasti hävittää. Ana painaa numeron mieleensä, numeroiden muistaminen on ollut hänelle aina helppoa. Hän kätkee saamansa setelin vaatteisiinsa, laukkuun sitä ei voi laittaa. Joe tekee vähän väliä tarkastuksen, onko laukkuun tullut jotakin ylimääräistä. Lentoemäntä tuo pientä purtavaa ojentaen tarjottimen Analle ja kuiskaa samalla hymyillen laittaneensa tarjottimelle hieman ylimääräistä.

Helsingissä ilta ja koko yö on raskas. Aamutunneilla Ana suorastaan raahautuu suihkun alle. Vaikka hän on suihkussa kauan, Ana tuntee olevansa kauttaaltaan likainen. Onneksi uni armahtaa levottoman ja väsyneen naisen.

2. LUKU

Ensimmäiset muistikuvat lapsuudestaan Analla on ajalta, jolloin hän on muutaman vuoden ikäinen. Hän on halunnut jo pitkään lähteä kylän naisten kanssa vedenhakuun. Äiti on toistuvasti estellyt, koska vedenottopaikalle on viisi kilometriä matkaa. Ana on luvattu ensi vuonna ottaa mukaan. Ana on ihaillut kylän naisten vedenhakua. Miten hyvin iso vesiastia kulkee pään päällä. Samoin raskaat puuni-put tuodaan pään päällä, puunhakuun Ana on jo päässyt. Pieni riuku ei tuota enää ongelmaa vaan tulee vaivattomasti metsästä. Ana on salaa harjoitellut pienellä purkilla vedenkantoa. Hänen mielestään purkki pysyy hyvin päälaella, ja purkissa oleva vesi ei enää läiky. Anasta tuntuu, ettei hän malta odottaa ensi vuoteen. Hän on tehnyt päätöksen. Kun naiset lähtevät seuraavan kerran vedenhakumatkalle, Ana lähtee jonkin ajan kuluttua seuraamaan naisia. Hän ei nuku yhtään, sillä naiset lähtevät aamulla varhain matkaan.

Kun naiset tekevät lähtöä, Ana on nukkuvinaan. Ennen lähtöä äiti käy korjaamassa Anan peittoa silittäen kähärää tukkaa. Seinän raosta näkyy naisten loittoneminen kylästä. Ana pomppaa ylös ja ottaa mukaansa majan vierustalle varaamansa purkin. Se pysyy hyvin Anan päälaella. Jännitys on suunnaton, sillä Ana on kuullut monia juttuja vedenhakijoilta. Hän kulkee parin sadan metrin päässä edellä menevistä naisista. On melko varmaa, etteivät naiset katso taakseen. He ovat sanoneet usein, että on turha vilkuilla taakseen, sillä se hidastaisi matkantekoa. Analle on monesti sanottu, että viidakkoa ja sen villieläimiä ja käärmeitä ei pidä pelätä. Hänen ukkinsa on kuu-

luisa siitä, että käärmeet kunnioittavat häntä olematta koskaan edes vihaisia. Ukki on päässyt silittämään käärmeitä. Polku on mielenkiintoinen, se mutkittelee isojen kivilohkareiden ympäröimänä. Polun yli on kasvanut isoja puunjuuria, myös kuivuneita puron uomia on vähän väliä. Ana on kuullut vanhempiensa puhuneen, kuinka veden henki on suuttunut ja kuivattanut vesilähteet. Vesi on haettu aiemmin paljon lähempää. Toki Anan kotikylässä on pieni lammikko, mutta sen vettä eivät ihmiset voi juoda, eläimet juovat vettä sairastumatta. Niinpä useampi kylä päätti kaivaa yhdessä kaivon, jolle Ana on nyt menossa. Yllättäen polku jyrkkenee, se menee niin jyrkäksi, että siihen on pitänyt kaivaa askelmia. Alhaalla näkyy muitakin kuin Anan kotikylästä lähteneitä naisia, joten hän päättelee kaivon olevan siellä. Vaivihkaa Ana menee naisten joukkoon, joka juttelee iloisesti nauraen. Hän huomaa naisten astioiden jo olevan täynnä vettä. Naiset ovat syömässä Anan äidin, Saaran, tarjoamaa leipää. Leivän tuoksu saa veden nousemaan Anan kielelle.

Yhtäkkiä Saara jähmettyy ja katsoo Anaa.

– Sinä olet täällä, voi minun pientä Anaa. Tule ottamaan leipää, jaksetaan mennä kotiin. Teit yllätyksen, ja olet ottanut oman purkin mukaasi. Illalla pidetään pienet juhlat. Perinteisiin kuuluu juhlia uutta vedenhakijaa, etenkin nyt, kun vedenhakumatka on pidentynyt.

Analta pääsee helpotuksen huokaus, sillä hän oli varautunut pienen nuhteluun. Toisetkin vedenhakijat ottavat Anan riemuiten vastaan, sillä työmäärää helpottaa, mitä useampi on vettä hakemassa. Kylän naiset päättävät, että Ana saa kulkea ensimmäisenä kylään paluumatkalla. Yleensä ensimmäisenä kulkee joukon vanhin. Vaikka kulkeminen jo painaa Anan jalkoja, hän lähtee urhoollisesti kohti kylää. On kunnia-asia, ettei vesi läiky pään päällä olevasta purkista.

Anan poissaolo on aiheuttanut huolestumista kyläläisten keskuudessa. Joku iäkäs nainen on rauhoitellut ja arvellutkin Anan lähteneen vedenhakuun.

Illalla koko kylä kokoontuu juhlimaan. Ana tuntee pientä ylpeyttä, koska juhlat on järjestetty häntä varten. Muutamat kylän naiset juttelevat huolestuneina; Anasta näyttää tulevan kaunis nainen. Lähes aina suuresta kauneudesta on aiheutunut myös omat harminsa. Anan ikätoverit ovat hieman kateellisia Analle, sillä vedenhakumatka on kaikkien toiveena. Juhlat kestävät iltamyöhään. Päivä on ollut Analle merkityksellinen. Katon peltien raoista näkyy tutut tähdet, jotka vilkuttavat iloisesti. Monena iltana Ana onkin nukahtanut tähtien jutteluun.

Ana on huolestunut vanhempiansa juttelusta. He ovat usein puhuneet muutosta Dullstroomiin, koska nykyinen asuinpaikka on kaukana vuoristossa. Vanhemmat ovat huolestuneita toimeentulosta, sillä ruokaa on vaikea enää saada luonnosta, vedenhakumatkakin on pidentynyt valtavasti. Anaa mietityttää etenkin pikkusisko Melania. Entä jos Melanialle ei ole ruokaa. Ana on kuullut vanhempiansa puhuneen, että Dullstroomissa olisi koulunkäyntimahdollisuus. Muutto olisi haikeaa Anan vanhemmillekin. Pieneen kylään jäisi enää kymmenkunta perhettä. Myös ukin vointi huolestuttaa, nytkin hänen hengityksensä on katkonaista. Ajatus muutosta tuntuu vievän ukilta voimia, koska ukki on ollut koko ikänsä samoilla maisemilla. Hän on ottanut elantoa luonnosta viipyen monia päiviä ruuan hankintamatkoilla.

Ukista on suorastaan tuskaisaa ajatella muuttoa kylältä, vaikka hänelle ei Dullstroom ole vieras paikka. Hän on käynyt usein siellä töissä. Ukki on kuulu puunpilkkomisosaamisestaan. Hän omistaa todella ison kirveen, jota varjelee kuin itseään. Yöksi hän ottaa kirveen patjansa luo. On syytäkin tehdä niin, koska kirvestä on monesti yritetty varastaa. Kirveen valtaisa terä on ison metallivarren päässä. Ukki on itse suunnitellut varren muotoilun. Ana on usein kysynyt, mistä kirves on hankittu, mutta ukki ei ole suostunut sitä kertomaan.

Hän on salamyhkäisesti sanonut tuulen tuoneen kirveen eräänä aamuna auringon noustessa.

Vaikka Dullstroomiin muutosta on puhuttu, lähtö tulee joka tapauksessa yllättäen. Ukin tultua Dullstroomista puita pilkkomasta hän kertoo paikasta, johon on saanut luvan pystyttää pienen asumuksen. Muutamat henkilöt, joille ukki oli käynyt pilkkomassa puita, olivat luvanneet osan rakennustarvikkeista, vanhoja lautoja ja pienen määrän peltejä kattoa varten.

Ana on iloinen muutosta. Toisaalta hiipii surullisuus, koska tutut ihmiset jäävät kylään. Haikeutta lisää se, kun hän on juuri tehnyt ensimmäiset vedenhakumatkansa. Edessä on koko päivän kestävä matka Dullstroomiin. Työnnettävissä rattaissa on pieni määrä vaatteita. Anan äiti työntää rattaita. Hän on luvannut ottaa Anan rattaiden päälle, jos käveleminen tuntuu voimia vievältä. Urhoollisesti Ana on luvannut kulkea koko matkan, koska rattaiden kyydissä istuu jo pikkusisko Melania. Ukilla ja isällä on kantamukset hartioillaan, lisäksi ukilla on kirves kädessään ja toisessa kädessä on pitkä puinen sauva. Isä tulee viimeisenä selässään isoin kantamus.

Matka on hidasta, rattaita on tuon tuosta kannettava polulla olevien isojen kivien yli. Ana katsoo maisemia kiinnostuneena, sillä edessä on Käärmekallio ylitettävänä. Hän on kuullut kalliosta hurjia tarinoita. Siellä on käärmeitä paljon, moni on kertonut polun olleen kokonaan käärmeiden peitossa. Kallio alkaa lähestyä. Ukki on nyt ensimmäisenä polulla. Ana huomaa ukin alkavan hidastaa kulkuaan. Tämä nostaa kätensä pystyyn merkiksi pysähtymiseen. Ana kurkkaa polulle nähden monta käärmettä.

Ukki on kumartuneena käärmeiden luona jutellen niille:

– Mitäs teille tänään kuuluu? Voisimmeko ylittää vuoren teidän polkuanne myöten? Aikomuksemme on muuttaa Dullstroomiin, ja emme vähään aikaan teitä häiritsisi. Voisin tulla joskus teitä katsomaan ja tuoda tuliaisia.

Ikään kuin ukin juttelu ymmärrettäisiin, käärmeet siirtyvät verkkaaisesti kauemmaksi. Ana katsoo ukkia ihaillen, miten käärmeet tottelivat ukkia. Anan kuulemat puheet ukista pitävät paikkansa. Käärmeiden kaikottua Anan äiti avaa eväskäärön kehottaen kaikkia ottamaan ruokaa.

– Tästä on jätettävä hieman illaksi. Meillä ei ole enempää ruokaa, Saara huokaa surullisena.

Ana miettii itsekseen, miksi ruokaa on niin vähän. Hän aikoo kysyä asiaa, mutta huomattessaan vanhempien surullisen ilmeen hän jättää kysymättä.

Tulee loiva mäki, jossa on paljon pieniä majoja ja taloja. Paikka lieenee Sakela, sillä Ana on kuullut tulevan asuinpaikan nimen. Hän ei ole koskaan nähnyt niin paljon asumuksia kuin nyt. Myös ihmisiä on paljon, osa heistä tulee Anan perhettä vastaan toivottaen tervetulleiksi kylään. Ensimmäisen kerran Ana näkee autoja. Ne ovat juuri sen näköisiä, minkälaisiksi isä ja ukki ovat niitä kuvailleet. Ana säpsähtää kuullessaan kauempaa karmean vihellyksen. Näkyy huikean pitkä kapea rakennelma, joka menee eteenpäin. Äiti pörröttää Anan hiuksia kertoen, että kulkuneuvoa sanotaan junaksi luvaten jonakin päivänä mennä Anan kanssa sitä lähempää katsomaan.

Asumukset ovat ihmeellisiä, valtaosa taloista on tehty puusta. Seinissä on aukkoja, joista näkyy läpi. Ana luulee ensin, ettei aukoissa ole mitään. Kädellä kokeiltaessa aukossa on ihmeellistä ainetta, josta näkyy läpi. Isä huomaa Anan hämmästyksen, joten hän kertoo Analle aineen olevan lasia.

Ana ei saa unta, ympärillä on valtavasti uusia ennenkuulumattomia ääniä. Mieleen hiipii kaipaus majasta, joka oli tehty savesta ja lehmänlannasta. Ympäriältä kuului vain viidakon ääniä.

Ana herää äidin nykäisyyn ja lempeään ääneen, joka kehottaa Anaa nousemaan ylös talonrakennustalkoisiin. Rakennustarvikkeet on kannettava puolen kilometrin päästä. Tosin osa tarvikkeista on jo

paikan päällä valmiina. Moni naapuri on tullut auttamaan rakennustarvikkeiden kantamisessa. Joukkoon liittyy poika, joka sanoo nimekseen Lucas. Hän kertoo olevansa jo koulussa. Koulusta on nyt vapaata, kun on viikonloppu.

Ihmetystä herättää, kun Ana kantaa kahta lautaa erikoisella tavalla. Anan äiti kertoo tämän tottuneen kantamaan polttopuita päänsä päällä. Heti kävelemään opittuaan Ana lähti puunhakuun metsästä. Melko nopeasti pieni puu pysyi hänen päänsä päällä. Lucas yrittää myös kantaa lautaa Anan lailla. Lauta ei pysy Lucaksen pääläella vaan tulee hänen olkapäällään rakennuspaikalle.

On jo myöhäinen ilta rakennuksen valmistuttua. Anasta ja Melaniasta tuntuu ihmeelliseltä, kun he saavat oman nukkumapaikan ikkunan vierestä. Kumpikaan ei maltaisi nukkua, ikkunasta näkyvä tähtitaivas on mielenkiintoista katsottavaa. Niinpä kumpikin nimeää omat tähdet itselleen.

Ana herää aikaisin, vettä tulee kaatamalla. Sade rummuttaa peltikattoa voimakkaasti. Tuntuu oudolta, kun vettä ei tule monesta kohdasta lattialle. Entisessä asumuksessa vesi tuli sateella solkenaan katon läpi huoneeseen. Vaikka vettä tulee kaatamalla, Anan isä Bob lähtee töihin. Hän on saanut töitä valkoiselta liikemieheltä. Naapurissa asuva Anton lähtee yhtä matkaa töihin. Hän on timantinkaivaustöissä. Ana on kuullut kaivausten vaarallisuudesta, monet ovat jääneet sortuvan maan alle. Avolava-auto tulee hakemaan miehiä töihin, lava tulee tupaten täyteen. Miehiä istuu lavan reunoilla tiiviisti. Lähes heti kaikki ovat likomärkiä. Kastumista lisää vastaantulevien autojen aiheuttama vesiryöppy. Kuskit tuntuvat suorastaan nauttivan, kun rapakoista lentää vettä miesten päälle. Bob jää ensimmäisten joukossa pois kyydistä. Kuski menee ison rautaportin luo, hänen vilauttaessa tunnustinlevyä portin luona olevassa lukossa portti siirtyy sivuttain. Bob menee portin toiselle puolen. Samalla portti liukuu takaisin, pieni napsaus kertoo portin olevan taas lukossa.

Bob katsoo mahtavan suuria taloja ihmeissään. Teräsaita herättää ihmetystä, se on monta metriä korkea, ja sen ylälaidassa on kolme metallilankaa. Niissä kulkee sähkövirta. Ihmettely katkeaa, kun vanha mies tulee pensaiden takaa vaivalloisesti kävellen. Mies on lähes kaksin kerroin. Siitä huolimatta tervehdys tulee iloisesti kättä heilauttaen.

– Sinä olet varmaan Bob. Minua ovat kutsuneet Leeksi. En ole tykännyt nimestäni. Jotenkin on sillä pitänyt tulla toimeen. Tämä vedentulo on kauheaa. Onneksi tunnin kuluttua paistaa taas aurinko. Esittelen sinulle tämän alueen, jota tulet hoitamaan. On paljon asioita, joihin meidän täytyy yhdessä tutustua. Muutaman viikon kuluttua en ole enää täällä, koska en jaksa enää tehdä töitä. En tiedä, millä tulen toimeen. Vaikka palkka on ollut lähes olematon, on sillä pystynyt ostamaan leipää. Jotkut asukkaista ovat joskus olleet avokätsiä. Heidän antamilla rahoilla on ollut suuri merkitys toimeentuloon.

Bob on kuunnellut mielenkiinnolla Leen rauhallista jutustelua. Tämä tuntuu olevan hyväntuulinen, vaikka terveystilanne on huono. Bobilla olisi paljon kysyttävää, mutta hän päättää siirtää kysymykset tuonnemmaksi.

Lee yrittää oikaista ryhtiään ja katsoo samalla Bobia silmiin.

– Aivan ensimmäiseksi tärkein asia. Mitä näet ja kuulet täällä, et kerro kenellekään. Eli et muista täällä tapahtuvista asioista. Täällä oli töissä kaksi miestä, jotka lavertelivat asioita. Yhtenä yönä miehet katosivat, niitä ei ole sen jälkeen näkynyt.

Bob seuraa Leetä, joka etenee vaivalloisesti. Alue on paljon isompi, mitä ulkoapäin näyttää. Talot ovat lähes kiinni niitä ympäröivässä aidassa. Pienet istutukset somistavat talojen ja aidan väliin jäävää maa-aluetta. Alueen keskellä oleva lammikko ja siitä kauempana oleva kivisommitelma vangitsevat katseen. Lammikossa ja sen reunoilla on kymmenittäin ankkoja, jotka tuntuvat kinastelevan yh-

tenään. Lammikon reunat ovat laattakivien ympäröimiä. Kivisommitelma on iso. Sen keskellä kasvaa tuuhea puu. Muutoin kivialue loistaa kivien väliin istutetuista ruusuista. Talojen edessä oleva tie on tehty pyöreäkköistä kivistä. Tien toisella reunalla on upea pensasrivistö. Pensaiden väliin on jätetty noin kymmenen metrin väli.

Bob siristää silmiään katsoen lammen pohjaan. Pohja on valettu sementistä, johon on säännöllisin välimatkoin upotettu pyöreitä kiviä. Huomatessaan kivien muodostaman sanan ”Dullstroom” Bobin kasvoille tulee hämmästynyt ilme.

Lee katsoo Bobin hämmästelevää ilmettä.

– Luit ihan oikein. Lammen pohjassa lukee ”Dullstroom”. Suurimman osan näistä taloista omistaa tämän paikan mahtimies. Muuten, nyt voidaan jutella, kun esittelen aluetta. Huomenna juttelu on kiellettyä.

Bobin mielessä on pyörinyt yksi kysymys aamusta alkaen. Nyt hän saa rohkeutta kysyä:

– Koko ajan olen ihmetellyt, miksi sain tämän paikan. En usko tämän työn olevan itsestäänselvyys.

Lee katsoo vakavana Bobia ja alkaa kertoa:

– Olin mies parhaassa iässä. Kuljin viidakossa metsällä, niissä metsissä, mistä sinä tulit tänne. En huomannut leijonan lähestymistä. Leijona alkoi raadella minua. Huusin apua, minkä jaksoin. Isäsi kuuli huutoni ja upotti keihäänsä leijonaan, joka kuoli siihen paikkaan. Valitettavasti leijona ehti raapaista isääsi kasvoihin, siitä on peräisin arvet hänen kasvoissaan. Olin huonossa kunnossa, tiesimme, että minua ei voisi siirtää mihinkään. Isäsi ja äitisi rakensivat suojan, missä sairastin. Vanhempasi hoitivat toista kuukautta minua. Pääsin jollakin tapaa liikkeelle, jäin tällaiseen asentoon. Minun oli tultava tänne Dullstroomiin, en olisi enää tullut toimeen viidakossa. Kuin ihmeen kaupalla pääsin tänne töihin. Sain suostuteltua tämän paikan

omistajat ottamaan sinut töihin. Tämä on vähintä, mitä voin tehdä perheellesi. Eivät vanhempasi ole pelastamisestani numeroa tehneet.

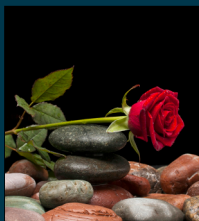
Bobilta pääsee pitkä huokaus.

– Olen aina ihmetellyt, mistä isäni kasvoihin on tullut niin suuri arpi. Pienempänä kysyin monesti asiaa. Isäni vastasi aina samalla tavalla, että arpi tuli viidakosta, kun kyseessä oli hieman tiukempi metsästysreissu. Äitini ei sen kummemmin asiaa kommentoinut.

– Sinulla on paljon vastuuta, koska Ana ja Melania ovat vielä nuoria. Omat lapseni ovat jo paikkansa etsineet. Jos en olisi omalla ajalla tehnyt soittimia, ei perheeni tästä työstä saamallani palkalla olisi mitenkään tullut toimeen. Olen tykännyt etenkin rumpujen valmistamisesta. Voin opettaa sinulle rumpujen tekotavat. Rummuissa ja naisissa on paljon yhtäläisyyttä, hyvällä ilmalla löytyy hyvää laulua, Lee hekottaa.

Bob on mielissään Leen tarjouksesta. Perhettä on vietävä eteenpäin, ja Ana ja Melania saattaisivat päästä opiskelemaan. Vaimo Saaralla on kädet täynnä töitä, vaikka vedenhakumatka on helpottunut. Polttopuut on haettava kaukaa. Onneksi monet naiset tekevät puunhakureissun yhdessä.

Miten eteläafrikkalaisen Anan perhe selviää arjen haasteista ja ihmiskaupan koukeroista? Miksi tuhopolttoja tapahtuu Suomessa? Pitääkö yhteiskunta riittävästi huolta syrjäytyneistä? Nämä kysymykset puhuttelevat kirjan päähenkilöitä. Sotajermu suree tahollaan, kun sankarihautojen muistokivet sammaloituvat.

Markku on saanut tutustua eteläafrikkalaiseen arkeen paikan päällä tehtyään kahdeksan työmatkaa Etelä-Afrikkaan. South Africa - Finland on Markun 11. kirja. Häneltä on aiemmin ilmestynyt seitsemän kaunokirjaa, kaksi runokirjaa ja yksi lastenkirja.

